

عنوان: بررسی وضعیت حاشیه نشینی در کلان شهرهای ایران با دیدگاه پایدار (نمونه موردی: کلان شهر تبریز)

میترا دولتشاهی^{*}، فرح حبیب^{*}، حسن ستاری ساربانقلی^{*}

۱ دانشجوی کارشناسی ارشد معماری دانشگاه علوم تحقیقات واحد البرز
mi_dolatshahi@yahoo.com
۲ دانشیار گروه معماری و شهرسازی واحد علوم تحقیقات تهران
frh_habib@yahoo.com
۳ استادیاد گروه معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز
sattari @ iaut.ac.ir

چکیده :

سکونتگاه های غیر رسمی با توجه به دلیل غیرقانونی بودنشان، به دور از نظارت و رعایت اصول ساخت و ساز مسکن استاندارد در مکان ها و محل های آسیب پذیر و فاقد زیرساز استنادارد، ساخته و تشکیل می شوند. مناطق حاشیه نشین با به مخاطره انداختن توسعه پایدار و تحمیل هزینه های بیشتر برای محیط زیست ، در مقایسه با هزینه پیشگیری آنها ، تهدیدی جدی برای پایداری و انسجام جامعه شهری بوده و نیازمند تدابیری ویژه ای برای ساماندهی وضعیت کنونی و جلوگیری از گسترش آنها در آینده است. چون شهر تبریز به صورت سیستم یکپارچه است، و عدم توجه به بعضی نواحی از شهر می تواند مشکلاتی برای کل شهر ایجاد کند ، باید برای اجزاء آن و بویژه برای اسکان غیر رسمی چاره جویی کرد تا تمام شهر دستخوش مشکل نشود. اولین و مهمترین راهکار در سطح کلان برای از بین بردن و جلوگیری از اسکان غیر رسمی، تعدیل نابرابری شهر و روستا و توزیع امکانات و خدمات بین آنهاست. از آنجا که برنامه ریزی برای کنترل و هدایت مهاجرت های روستایی کشور موفق نبوده و حتی طرحی نیز برای این کار وجود نداشته است لذا پذیرش مهاجران روستایی سایر شهرهای کشور در کلانشهر تبریز به عنوان جزئی از پیکره اصلی شهر باید در بطن برنامه های توسعه شهری و برنامه ریزی مدیران شهر قرار بگیرد. این مقاله ضمن تبیین رابطه منطقی بین رویکردهای فوق به بررسی ریشه ای مسائل جهت ارائه یک ادراک قابل اجرا در عمل، در شهرهای بزرگ می پردازد-.

واژه های کلیدی: اسکان غیررسمی ، مهاجرت ، مناطق حاشیه نشین ، پایدار، کلانشهر تبریز

۱- مقدمه :

تا کنون نظریه های زیادی از طرف اندیشمندان ، پژوهشگران ، مدیران و برنامه ریزان در مورد علل شکل گیری اسکان غیر رسمی و گسترش حاشیه نشینی در شهرها و همچنین پیامدهای ناشی از وجود و گسترش این گونه سکونتگاهها بر روی سیستم شهری ارائه شده است. بررسی احساس رضایت از عملکرد سازمانها و اداراتی مانند شهرداری،

Formatted: Font: +Body (Calibri), 18 pt, Complex Script Font: 18 pt, (Complex) Arabic (Saudi Arabia)

Formatted: Left: 2.5 cm, Top: 3.5 cm

Formatted: Font: +Body (Calibri), 18 pt, Complex Script Font: 18 pt, (Complex) Arabic (Saudi Arabia)

Formatted: Font: +Body (Calibri), 12 pt, Bold, Complex Script Font: Bold

Formatted: Font: +Body (Calibri), 12 pt, Bold, Complex Script Font: Bold

Formatted: Font: +Body (Calibri), 12 pt, Bold, Complex Script Font: Bold

Formatted: Font: +Body (Calibri), 12 pt, Bold, Complex Script Font: Bold, Not Superscript/ Subscript

Formatted: Font: +Body (Calibri), 10 pt, Not Bold, Complex Script Font: 10 pt, Not Bold, (Complex) Arabic (Saudi Arabia)

Formatted: Font: +Body (Calibri), 14 pt, (Complex) Arabic (Saudi Arabia)

Formatted: Indent: Before: 1 cm, First line: 0.5 cm, After: 1 cm

Formatted: Font: +Body (Calibri), 11 pt, Complex Script Font: 11 pt, (Complex) Arabic (Saudi Arabia)

Formatted: Font: +Body (Calibri), 11 pt, Complex Script Font: 11 pt, (Complex) Arabic (Saudi Arabia)

Formatted: Font: +Body (Calibri), 11 pt, Complex Script Font: 11 pt, (Complex) Arabic (Saudi Arabia)

Formatted: Font: +Body (Calibri), 11 pt, Complex Script Font: 11 pt, (Complex) Arabic (Saudi Arabia)

Formatted: Font: +Body (Calibri), 11 pt, Complex Script Font: 11 pt, (Complex) Arabic (Saudi Arabia)

Formatted: Font: +Body (Calibri), 11 pt, Complex Script Font: 11 pt, (Complex) Arabic (Saudi Arabia)

Formatted: Font: +Body (Calibri), 11 pt, Complex Script Font: 11 pt, (Complex) Arabic (Saudi Arabia)

Formatted: Font: +Body (Calibri), 11 pt, Complex Script Font: 11 pt, (Complex) Arabic (Saudi Arabia)

Formatted: Font: +Body (Calibri), 11 pt, Complex Script Font: 11 pt, (Complex) Arabic (Saudi Arabia)

Formatted: Font: +Body (Calibri), 11 pt, Complex Script Font: 11 pt, (Complex) Arabic (Saudi Arabia)